

AY SERİSİ



Video Çözüm

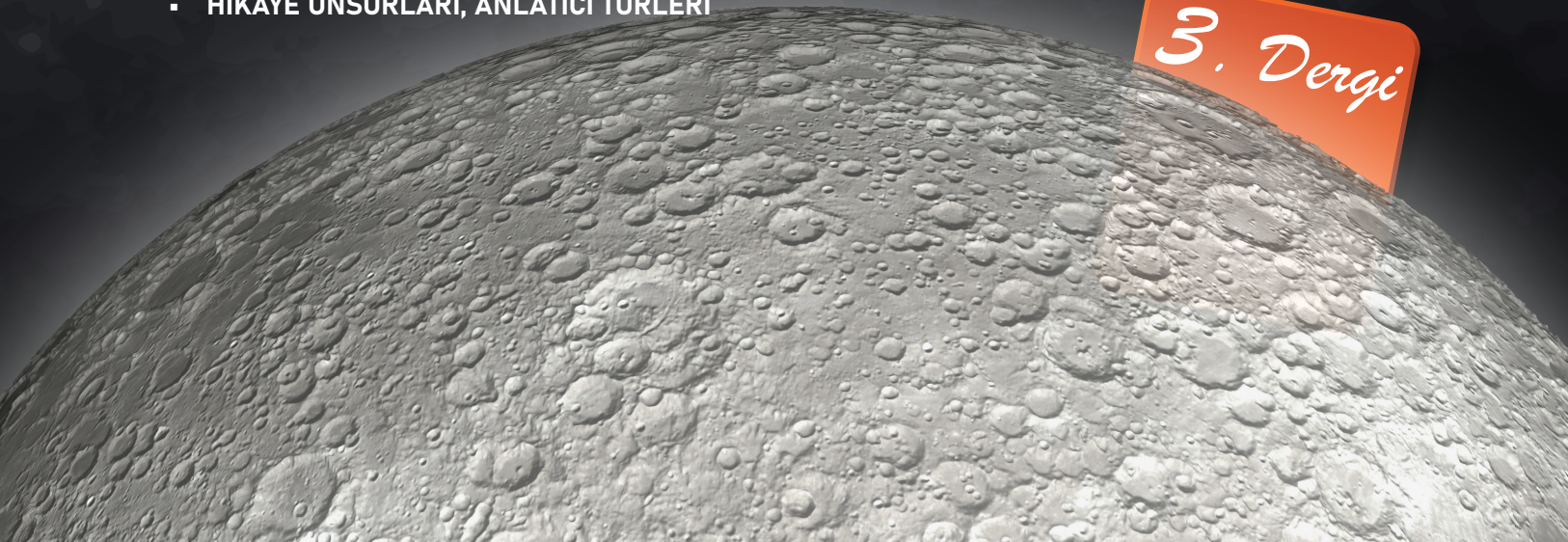


TÜRKÇE

6. SINIF

- SÖZCÜKTE ANLAM (SOYUT-SOMUT, NİTEL-NİCEL, GENEL-ÖZEL ANLAM)
- ATASÖZLERİ
- PARAGRAFIN YARDIMCI DÜŞÜNCE
- SÖZCÜĞÜN ANLAM ÖZELLİĞİ (ÇOK ANLAMLI
- DUYGU BİLDİREN CÜMLELER
- İSİMLER
- GEÇİŞ VE BAĞLANTI UNSURLARI
- NOKTALAMA İŞARETLERİ (İKİ NOKTA, NOKTALI VİRGÜL)
- HİKÂYE UNSURLARI, ANLATICI TÜR

3. Dergi





SÖZCÜKTE ANLAM

ALGILANABİLME DURUMUNA GÖRE SÖZCÜKLER

1. Somut Anlamlı Sözcükler

Beş duyu organından herhangi biriyle algılanabilen varlıkları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek » Güneş, ses, halı

2. Soyut Anlamlı Sözcükler

Beş duyu organının herhangi biriyle algılanamayan kavramları ifade eden sözcüklerdir.

Örnek » Öfke, melek, hüzn

➔ Sözcükler cümledeki anlamlarına göre somut veya soyut anlam kazanır.

Örnek » Yeni bir çözüm **yolu** bulmalıyız. (Somut anlamlı olan yol sözcüğü bu cümlede “yöntem” anlamında kullanılarak soyut anlam kazanmıştır.)

SAYILABİLME ÖZELLİĞİNE GÖRE SÖZCÜKLER

1. Nicel Anlamlı Sözcükler

Varlıkların ve kavramların sayılabilen, ölçülebilen, azalıp çoğalabilen özelliklerini gösteren sözcüklere “**nicel anlamlı sözcükler**” denir.

Örnek » Uzun, büyük

2. Nitel Anlamlı Sözcükler

Varlıkların ve kavramların niteliğini gösteren; sayılamayan, ölçülemeyen bir değeri veya özelliği ifade eden sözcüklere “**nitel anlamlı sözcükler**” denir.

Örnek » Saygı, kırınlık

KAPSAMINA GÖRE CÜMLELER

Genel Anlam

Bir sözcük, birden çok türdeki varlığı karşılıyorsa ve kapsamı genişse “**genel anlamlı**”dır.

Örnek »

Pazardaki meyvelerden sadece üzüm güzeldi.

Genel

Özel

Özel Anlam

Bir sözcük, o türün yalnızca birkaç özelliğini işaret edecek şekilde dar kapsamı karşılıyorsa “**özel anlamlı**”dır.

Örnek »

Bir kediyi bulmak için tüm mahalle sokaklara döküldü.

Özel

Genel

➔ Bir sözcük cümledeki kullanımına göre özel veya genel anlam kazanabilir.

Örnek »

Kaybettiği silgiyi bulup çantasına attı.



Bir silgi (**Özel anlam**)

Silgi, yazının icadı ile ortaya çıkmıştır.



Tüm silgiler (**Genel anlam**)



ETKİNLİK

1

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin varlıkların algılanabilme durumuna göre ne olduğunu karşılarındaki kutucuklara işaretleyiniz.

		Somut	Soyut
1.	Dünyanın yaşayan en uzun <u>ağacı</u> , Kaliforniya Redwood Ulusal Parkı'ndaki Hyperion adında bir sekoya ağacıdır.		
2.	Empati kurabilmek ve <u>duyarlılık</u> , gelişmiş ruh sağlığını gösterir.		
3.	Kuzey Avrupa ülkelerini gezecek olursanız <u>eşsiz</u> doğal güzelliklerle karşılaşsınız.		
4.	Finlandiya'da irili ufaklı yaklaşık 55 bin civarı <u>göl</u> bulunur.		
5.	En yakın <u>arkadaşlarımın</u> hatalarımı açık yüreklilikle söylemesini tercih ederim.		
6.	Çin Halk Cumhuriyeti, <u>elektrik</u> üretiminde dünyada birinci sırada yer alır.		
7.	Ümraniye'de "Biz Birlikte Güçlüyüz" sergisi ile Türkiye ve Azerbaycan arasında gönül <u>köprüsü</u> kuruldu.		
8.	İsviçre merkezli IQ Air'in yayımladığı raporda Avustralya, Estonya, Finlandiya, İzlanda ve Yeni Zelanda, dünyanın en temiz <u>havasına</u> sahip ülkeleri arasında gösterildi.		
9.	Elleri bele koymak ya da cepte tutmak özellikle Meksika ve Endonezya'da burnu büyük <u>göstergesi</u> olarak algılanıp <u>kaba</u> bir davranış olarak görülebilir.		
10.	Dünyanın en <u>soğuk</u> kıtası Antarktika'dır.		



ETKİNLİK

2

Everest Dağı, dünyanın deniz seviyesi üzerindeki en yüksek dağdır. Himalayalarda, yaklaşık 28 derece kuzey enlemi ile 87 derece doğu boylamında, Çin-Nepal sınırı üzerinde yer alır. Çin ve Nepal'in 2020'de kabul ettiği resmî verilere göre dağın şu anki yüksekliği 8.848 metredir. Everest Dağı kuzeydoğudaki Tibet Platosu'ndan tam olarak görülebilir. Dünyada en çok ilgi çeken yerlerin başında gelmektedir. Everest Dağı, troposferin üçte ikisini geçerek oksijenin az olduğu üst katmanlara ulaşır. Oksijen eksikliği, hızı saatte 100 km'ye varan sert rüzgârlar ve zaman zaman -70 dereceye kadar düşen aşırı soğuklar yukarı yamaçlarda herhangi bir hayvan ya da bitkinin yaşamasına olanak vermez.

Bu metinde altı çizili olarak verilen sözcüklerin hangi anlamda kullanıldıklarını ilgili kutulara yazınız.

Nitel Anlam	Nicel Anlam



ETKİNLİK

3

Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri altlarına numaralarını yazarak istenildiği şekilde özelden genele veya genelden özele sıralayınız.

1	Özelden Genele	Yılan	Varlık	Piton	Canlı	Sürüngeçler
1	Genelden Özele	Hece	Cümle	Paragraf	Kelime	Metin
1	Özelden Genele	Kıta	Türkiye	Asya	Ülke	Ankara



1. Batı Anadolu yöresindeki halk oyunlarının en önemlilerinden biri olan zeybek; mertlik, yiğitlik, cesaret ve özgürlüğü simgeler.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin oluşlarına göre anlam özellikleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) soyut - soyut B) soyut - somut
C) somut - soyut D) somut - somut

2. Aşağıdakilerin hangisinde genelden özele bir sıralama vardır?

- A) Aydın ilimizin 17 güzel ilçesi vardır.
B) Evimizin salonunda begonya ve orkide çiçekleri var.
C) Futbol ve basketbol sporlarına 3-4 yaşlarında başlamak gerekir.
D) Bu ay sınıfımızla birlikte konusu arkadaşlık olan bir komedi filmi izledik.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ağır” sözcüğü nitel anlamda kullanılmamıştır?

- A) Mutfağı ağır bir yemek kokusu kaplamış.
B) Çok kızmama rağmen onu üzecek ağır bir söz söylememiştim.
C) Akşam maçı olduğu için öğlen ağır yemekler yemek istemedi.
D) Bir anda görüşü kapatan sisten dolayı araçlar ağır ilerlemeye başladı.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yol” sözcüğü somut anlamda kullanılmıştır?

- A) Bağımsızlık yolunda çok mücadeleler yaşandı bu topraklarda.
B) Başarılı bir sanatçı olmak için daha önünde çok uzun bir yol var.
C) İlerleyen dönemlerde yaşanacak su sorununa da bir çözüm yolu bulmalıyız.
D) Öğretmen olarak atandığımda köy dolmuşuyla gittiğim okul yolu hep hatıralarımda.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüklerin her ikisi de soyut anlamlıdır?

- A) Pekin ördeği, Çin’in en meşhur yemeklerinden biridir.
B) Fransız mutfağından dünyaya yayılan krepin yuvarlak şekli umut işareti olarak görülüyor ve Güneş’i temsil ediyor.
C) Üzüm ile kiraz karışımı bir tada sahip olan Bektaşî üzümü, çiğ olarak yenilirken kurutularak çay yapımında da kullanılır.
D) Bugün hâlâ büyük bir heyecanla yediğimiz ciğer, Osmanlı zamanında uzun bir sırığa sabitlenir, hafifçe una bulanarak kızartılır, ardından maydanöz ve soğanla birlikte servis edilirdi.

6. Mahallemize gelen motorlu amcalar...

Bu ifade aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa genelden özele bir sıralama olur?

- A) motorlarını diğer araçların yanına park etti.
B) Türkiye turu için gezdiklerini söylediler.
C) ara sokağa girerek düğün konvoyuna katıldılar.
D) yanımıza gelerek gidecekleri yerin adresini sordular.

- 7.

Eşitlik güzel şey be
I
Keşke hayat minyatür olsa
II
Yaşasak kardeşçe
III
Minyatürden başka neyiz ki
IV
Koskoca dünyada

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangisi soyut anlamlı değildir?

- A) I B) II C) III D) IV



ATASÖZLERİ

Deneyimler sonucu söylenmiş, öğüt veren, anonim (söyleyeni belli olmayan) cümlelerdir. Atasözleri kalıplaşmıştır, bu yüzden atasözlerinde sözcükler yer değişemez veya sözcüklerin eş anlamlıları kullanılamaz.

➔ **Bazı atasözleri gerçek, bazıları mecaz anlamlıdır.**

Örnek • Kusursuz dost arayan dostsuz kalır. **Gerçek anlamlı**

• Üzümünü ye bağını sorma. **Mecaz anlamlı**



Sınavlarda Çıkmış Bazı Atasözleri ve Anlamları

Garip kuşun yuvasını Allah yapar: Gariplere Allah yardım eder.

Akıl akıldan üstündür: Bir kimsenin aklına gelmeyen bir çare, başka birinin aklına gelebilir.

Az veren candan, çok veren maldan...: Varlıklı olmayan kimsenin yardım veya armağan olarak az şey vermesi büyük fedakârlıktır, varlıklı kimsenin vereceği armağan ve yardımlar fedakârlık sayılmaz.

Birlikten kuvvet doğar: Toplu veya beraber davranmak daha büyük güç sağlar.

Ağaç yaşken eğilir: İnsanlar küçük yaşta kolay eğitilir.



ETKİNLİK 4

Aşağıdaki atasözlerini anlamlarıyla eşleştirip karşılıklarına konularını örnekteki gibi yazınız.



Anlamları

1. Kişi kendi işini kendisi yapmalıdır.
2. Dostun acı sözü veya sert davranışı insana ağır gelmez.
3. Tembel tembel oturan kimse hantallaşır, iş yapma yeteneğini yitirir, çalışan kimse gittikçe açılır, daha yararlı işler yapar.
4. Kişi, fırsattan yararlanmalı; geliri bol olduğu zaman ilerisi için para biriktirmeye, mal mülk edinmeye bakmalıdır.
5. Elindekiyle yetinmeyip daha çoğunu arayan, elindekinden de olur.
6. Başarıya ulaşmak için birlik olmak gerek.
7. İşine sabahleyin erken başlayan kimse başarı elde eder.
8. Bilgisiz ve yeteneksiz bir kişi, kendisine verilen görevlerde tutunamaz.

No

Atasözleri

Konusu

3	İşleyen demir ışıldar.	Çalışmak
	Sana vereyim bir öğüt, kendi ununu kendin öğüt.	
	Su akarken testiye doldurmalı.	
	Bir elin nesi var, iki elin sesi var.	
	Erken kalktım işime, şeker kattım aşıma.	
	Dostun attığı taş baş yarmaz.	
	Boş çuval ayakta durmaz.	
	Deve boynuz ararken kulaktan olmuş.	



1. • Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlık.
• Az ateş çok odunu yakar.
• İki kaptan bir gemiyi batırır.

Aşağıdakilerden hangisi verilen atasözlerinden herhangi birinin açıklaması değildir?

- A) Herkes ancak kendi çevresinde bir değer taşır ve sözünü orada geçirebilir.
B) Küçük bir tehlike, uygun bir ortam bulunca öyle bir büyür ki önüne geçilemez.
C) Telaşa, sabırsızca yapılan işler genellikle kötü sonuçlar doğurur; kişiyi pişmanlığa iter.
D) Aynı anda farklı kararlar uygulanamaz, karmaşa olur bu yüzden bir iş, farklı taraflardan gelen komutlarla yönetilemez.

2. **Aşağıdakilerden hangisinde atasözü açıklamasıyla birlikte verilmiştir?**

- A) Sinirliyken kimseye bir şey demem, öfkeyle kalkan zararlı oturur.
B) Sen onların dediklerine bakma, araba devrilince yol gösteren çok olur.
C) İnsanlara her zaman iyi davranmaya çalışırım çünkü iyilik eden iyilik bulur.
D) Benim aklıma gelmeyen bir fikir belki başkalarının aklına gelir, akıl akıldan üstündür.

3. I. El elden üstündür.
II. Mum dibine ışık vermez.
III. Terzi kendi söküğünü dikemez.
IV. Kısmetinde ne varsa kaşığına o çıkar.

Numaralanmış atasözlerinden hangileri yakın anlamlıdır?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve III. D) III ve IV.

4. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi diğerlerinden farklı bir anlama gelmektedir?**

- A) Körle yatan şaşı kalkar.
B) Rüzgâr eken fırtına biçer.
C) Keskin sirke küpüne zarardır.
D) Öfkeyle kalkan zararlı oturur.

5. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde gerçeklerin saklanamayacağından söz edilmektedir?**

- A) Dost acı söyler.
B) Güneş balçıkla sıvanmaz.
C) Sakla samanı, gelir zamanı.
D) Gerçek dost kötü günde belli olur.

6.

“Aşılmasına imkân olmayan hiçbir duvar yoktur.”

Çehov

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu özdeyişle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) Hazıra dağlar dayanmaz.
B) Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.
C) Dağ ne kadar yüce olsa yol üstünden aşar.
D) Danışan dağları aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.

7.

Çok samimiyet saygıyı azaltır,
Çok iyilik suistimal edilir,
Çok sevgi nankörlük getirir,
Çok para insanı şaşırtır.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu dörtlükte vurgulanan düşüncüyü en iyi destekler?

- A) Az olsun, öz olsun.
B) Azı karar, çoğu zarar.
C) Çok koşan, çabuk yorulur.
D) Gönülsüz yenen aş, ya karın ağrıtır ya baş.

8. “Amaca başkalarından önce ulaşan, işinin ehlidir ve o işten kazançlı çıkar.” anlamına gelen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlk vuran okçudur.
B) Boynuz kulağı geçer.
C) Ağır git ki yol alasin.
D) Önce can, sonra canan.



PARAGRAFTA ANLAM

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE (FİKİR)

Paragrafta ana fikri destekleyen diğer düşünce veya düşüncelerdir. Yardımcı fikirler okuyucuyu ana fikre yönlendirir. Ana fikrin toparlanmasına yardımcı olur. Paragraftan çıkarılabilecek yargılardır.

- ▶ “Değiniştir/değinişmemiştir, söylenebilir/söylenemez, ulaşılabilir/ulaşılamaz” gibi ifadeler yardımcı fikir soru köklerinde yer alır.
- ▶ “Kesin olarak çıkarılan yargı” sorularında özellikle sözcüklere çok dikkat edilmelidir. Sadece net olan ifadeler kesin çıkarılan yargıya götürür, yorum yapılmamalıdır.

Örnek >

Türkiye’de doğan Dicle, Irak topraklarına geçip orada Fırat’la birleşerek Basra Körfezi’ne dökülen bir nehirdir. Nehir ana kaynaklarını Doğu Anadolu dağlarından ve Hazar Gölü’nden alır. Nehrin toplam uzunluğu 1.900 km’dir. Türkiye’deki bölümünün toplam uzunluğu ise 523 km’dir. En önemli kolları Batman, Büyük Zap, Küçük Zap, Botan ve Habur çaylarıdır. Debisi ortalama 360 m³/saniyedir. Eylül ayı ortalarında 55 m³/saniye, şubat sonunda ise yavaş yavaş kabarak 2.263 m³/saniye olmak üzere mevsimlere göre büyük değişiklik gösterir.

Bu metinden Dicle Nehri ile ilgili,

- Birden fazla ülkede yer aldığına
- Nehrin toplam uzunluğunun 1.900 km olduğuna
- Nerede doğduğuna
- Nereye döküldüğüne
- Nehri besleyen kollarının isimlerine

gibi bilgilere ulaşabiliriz. Ulaştığımız bu yargılar metnin yardımcı düşünceleridir.

Örnek >

Bir şiire başladığım zaman sonunu getirmediğe sinirliyimdir. Her şey beni sıkır, kavgaya ararım. Şiiri bitirince de en çok iki üç gün dinlenirim, bir yenisine başlarım. Zaten hiç yazacağım bitti demedim kendi kendime. Şimdilerde bütün yeryüzündeki canlıları, cansızları yazmak istiyorum. Dünyaya yeni gelmiş gibi her şeyi var etmek istiyorum. Yazarken okuru düşündüğümü hiç mi hiç sanmıyorum. Beni oldum olası yazacağım şiir düşündürmüştür.

Bu metinde kendinden bahseden sanatçı ile ilgili,

- Yeni şiirler yazmak istediği
- Yazarken okuru düşünmediği
- Şiirlerini bitirmeye önem verdiği
- Elindeki eseri bitirmediği sürece gerginlik yaşadığı

gibi çıkarımlara ulaşabiliriz. Ulaştığımız bu yargılar metnin yardımcı düşünceleridir.

**Aşağıdaki metinlerden çıkarılabilecek yargıları işaretleyiniz.**

1 El sanatları sanayi öncesi toplumların en başta gelen tarım dışı faaliyeti olarak, pek çok sektörde ihtiyacı karşılamaya yönelik olduğundan çok geniş bir alanı kaplamaktadır. El sanatları kullanılan malzemenin türüne ve bu malzeme işlenirken kullanılan tekniğe göre çeşitlenmektedir. Bu çeşitlilik içinde belli ihtiyaçları karşılamak üzere uzmanlaşıp toplumsal hayatta yer edinenler kendi kurumlarını oluşturarak geleneksel hâle gelmişlerdir. Geleneği belirleyen başlıca unsurlar arasında imalat tekniği, kullanılan malzeme, bu malzemenin geldiği yer ve çeşitlerine göre belirlenmiş kullanım yerleri, mesleğe girenlerin etnik, dinsel veya coğrafi kökeni, mesleğe mekânsal örgütlenme içinde tahsis olunan alan gibi unsurlar yer almaktadır.

a El sanatları, günümüze göre sanayi öncesi toplumlarda daha yaygın olarak yapılmaktaydı.

b El sanatlarının gelenekselleşmesi için sanat yapımında kullanılan malzeme, teknik ve sanatı icra edenlerin özellikleri gibi çeşitli unsurlar vardır.

c El sanatları, insanların gündelik hayatlarındaki gereksinimlerinden birçoğunu giderdiği için kapsamı çok geniştir.

2 Görgü kuralları, çeşitli durumlarda uyulması gereken ayrıntılı kurallardır. Bu kurallar; toplumsal yaşamı kolaylaştırma, ilişkileri düzenleme işlevine sahiptir. Yasal hiçbir yaptırımı olmayan görgü kuralları çiğnendiği zaman, uyumsuz sayılan bireyler toplum tarafından dışlanır. Görgü kurallarına uyma zorunluluğu yoktur. Yani bu kurallara uyulmaması hukuken suç sayılmaz. Görgü kurallarına uymak, diğer insanlara saygı göstermek ve onların duygularına önem verdiğiniz mesajını vermek demektir. Toplum hayatının düzenlenmesinde etkili olan genel görgü kurallarına uyan kişileri terbiyeli, saygılı, nazik şeklinde nitелеmek mümkündür. Bu kurallar toplumdaki uygarlık düzeyinin de göstergesi niteliğindedir.

a Görgü kuralları, kanunda yazılı olmayan fakat toplumsal yaşamda uyulması gereken kurallardır.

b Görgü kurallarına uyan kişilerin kanunlara uyma mecburiyeti yoktur.

c Görgü kurallarına uyan bir toplumun medeniyet seviyesinin yüksek olduğu söylenebilir.

**Aşağıdaki metinden çıkarılabilen bilgiler doğruysa başına “D” yanlışa “Y” yazınız.**

“Çocuklar, çevrelerini keşfetme ve anlamlandırma sürecinde bilgiye ihtiyaç duyar. Merak duygusu ise öğrenme yolculuğunun itici gücüdür. Bu nedenle uzmanlar, çocukların soru sorma yoluyla bilgi edinme çabasının desteklenmesinin, zihinsel gelişim ve dil gelişimini olumlu yönde etkileyebileceğine inanıyor. Çocukluk döneminde merak; çocukların bilgi edinme, akıl yürütme, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, kendini ifade etme ve iletişim kurma gibi konulardaki becerilerini geliştiriyor. Bu nedenle çocukların merak duygularının ve soru sorma davranışlarının özellikle desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir.”

- ☐ Çocuklar yaşamla ilgili bilgilerini merak duyguları sayesinde edinmeye başlar.
- ☐ Merak duygusu, çocukluk dönemiyle sınırlıdır, insanlar büyüdükçe çevrelerini hiç merak etmezler.
- ☐ Çocukların kişisel gelişimi, öz güvenli oluşu ve iletişim becerilerini artırmak için sordukları soruları mümkün olduğunca cevaplandırmalı ve onları bu konuda desteklemeliyiz.



1. UNESCO'nun (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) 1972 yılında Paris'te gerçekleştirilen toplantısında dünya üzerinde yok olma tehlikesinde olan kültürel değerleri kontrol altına almak ve uğrayacakları tahribatı engellemek amacıyla "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi" imzalanmıştır. Bu kapsamda, 1976 yılında Dünya Miras Komitesi oluşturulmuştur. Dünya Miras Listesi uygulaması, 1978 yılında dünyada "üstün evrensel değer"e sahip olan doğal ve kültürel varlıkları; bütün insanlığın ortak mirası kabul ederek tanıtmak, toplumlarda evrensel mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak, bu değerlerin korunması için gerekli iş birliğini sağlamak amacı ile başlatılmıştır.

Bu paragraftan hareketle "Dünya Miras Listesi" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Uygulamayı hayata geçiren kurum UNESCO'dur.
B) Listeye giren kültürel değerler, insanlığın ortak mirası olarak görülmektedir.
C) Listeye yalnızca yok olma tehlikesinde olan doğal güzellikler girmektedir.
D) Listede yer alan varlıkların gelecek nesillere aktarılması için toplumlar bilgilendirilmektedir.

2. Alaca Camii, Kuzey Makedonya'nın Kalkandelen şehrinde bulunmaktadır. Cami, 1438 yılında yapılmıştır. Adını mimari yapısındaki alacalıktan, renklilikten alır. Caminin mimarı İshak Bey'dir. Dönem camilerinin çoğu sultan, bey, paşa veya bir makam sahibi kişinin yardımları ile yapılırken Alaca Camii, Kalkandelenli iki kız kardeşin mali desteği ile yapılmıştır.

Bu metinde "Alaca Camii" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kaç yılda yapıldığına
B) İsmi nereden aldığına
C) Mimarının kim olduğuna
D) Hangi ülkede bulunduğu

3. Anadolu'nun bilinen ilk adı "Hatti Ülkesi". Adını burada yaşayan ve sonraları Hititlerle kaynaşan toplumun adından alıyor. Anadolu sözüyse bölgeye sonradan gelen Yunanlıların verdiği bir isim. Yunanca "Anatole" ya da farklı bir söylenişle "Anatoli", Yunanca "doğu" anlamına geliyor. Yunancada "ana" sözü yukarı anlamına geliyor. Buradan yola çıkarak "Anatelein" güneşin yukarı kalktığı yer yani güneşin doğduğu ülke. Ege Denizi'nin karşı kıyısından bakınca bu topraklara "güneşin doğduğu ülke" adının verilmesi hiç de şaşırtıcı değil.

Bu metinden "Anadolu" ile ilgili,

- I. Bilinen ilk isminin ne olduğu
II. Adını nereden aldığı
III. Dünya üzerindeki konumu
IV. Üzerinde yaşayan toplum sayısı

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve IV. D) III ve IV.

4. Olimpiyat Oyunları'nın simgeleşmiş parolası, Latince citius, altius ve fortius sözcüklerinden oluşmaktadır. Modern Olimpiyat Oyunları'nın kurucusu Baron Pierre de Coubertin, eski bir arkadaşı olan Rahip Didon'un öğretmenlik yaptığı okulun bayrağına yazdıkları bu sözcükleri Olimpiyat Oyunları'nın ruhuna uygun bulduğundan aynen almış ve oyunların simgesi yapmıştır. Bu üç latince sözcük, "Daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü" anlamına gelmektedir.

Bu parçadan,

- I. Olimpiyat Oyunları'nın başladığı ülkenin hangisi olduğuna
II. Olimpiyat Oyunları'nın bayrağının anlamına
III. Olimpiyat Oyunları'nı simgeleyen sözcüklere

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız III.
C) I ve II. D) II ve III.



SÖZCÜKTE ANLAM

ÇOK ANLAMLI LILIK

Bir sözcüğün zaman içinde birden çok anlam kazanmasıdır. Çok anlamlılık, sözcüğün cümlede kullanımına göre farklı anlamlar kazanması yoluyla oluşur.

Örnek Bırakmak: 1. Teslim etmek. 2. Ertelemek. 3. Vazgeçmek. 4. Yere koymak. 5. Miras kalmak.

Örnek Oturmak sözcüğünün farklı anlamlarıyla şu cümleler kurulabilir.

- Sahildeki banka oturmuş, denizi seyrediyor. (Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde bir yere yerleşmek)
- Gönderdiğimiz ilk uydu, yörüngeye oturdu. (Belli bir yörüngede dönmeye başlamak)
- İki arkadaş, yıllarca aynı mahallede oturdu. (Bir yerde sürekli olarak kalmak, ikamet etmek)
- Boş boş oturarak bir şey elde edemezsin. (Hiçbir iş yapmadan boş vakit geçirmek, boş durmak)



ETKİNLİK

7

Aşağıdaki cümlelerde “gitmek” sözcüğünün hangi anlamda kullanıldığını bularak örnekteki gibi eşleştiriniz.

- | | | |
|---|------------------------------------|---|
| 1 Yağmur başlayınca hepimiz evlere gittik. | ☒ C | A Sürmek, devam etmek. |
| 2 Eline geçen paranın çoğu çocuklarının eğitimine ve ihtiyaçlarına gidiyor. | ☐ | B Yakışmak, yaraşmak. |
| 3 Bu kâğıtlar öğretmenlerimize bir yıl gider. | ☐ | C Bir yere doğru yönelmek; gidedurmak, uzanmak. |
| 4 Bu renk elbise ona pek gitmedi sanki. | ☐ | D Tüketilmek, harcanmak. |
| 5 Özlemle beklediğimiz yaz mevsimi hemen gidiverdi. | ☐ | E Bir şey zarar görmüş olmak. |
| 6 Eğitim masraflarını karşılamak için hafta sonları çalışmaya gidiyor. | ☐ | F Belli bir amaçla bir yere devam etmek veya bir işle uğraşmak. |
| 7 Arabanın boyası güneşten gitmiş. | ☐ | G Sona ermek. |
| 8 Takım böyle giderse bu maçı kazanamayız. | ☐ | H Yeter olmak, yetmek, yetişmek. |



ETKİNLİK

8

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüğün cümleye kattığı anlamı işaretleyiniz.

- | | |
|--|--|
| Sınavın bitmesine kaç dakika kaldığını öğrenmek için saatime baktım ama saatim <u>durmuş</u> . | ☐ İşlemez olmak, çalışmamak. |
| Gezmediğimiz <u>bir</u> bu şehir kalmıştı onu da hafta sonu gezeceğiz. | ☐ Hareketsiz durumda olmak. |
| Teyzemin düğün hazırlığı için yarın sabah erkenden kalkıp yaprak <u>saracağız</u> . | ☐ Sona ermek; kesilmek. |
| | ☐ Beraber. |
| | ☐ Benzeri olmayan. |
| | ☐ Yalnızca. |
| | ☐ Şerit, ip vb.ni başka bir şeyin üzerine dolamak. |
| | ☐ Kâğıt veya bir bitki yaprağıyla dürmek. |
| | ☐ Çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak. |



1. I. Turist kafilesi Rusça bilen birini arıyordu.
II. Farklı bir numaradan arasa da ilkökul arkadaşımı sesinden bildim.
III. Onun evinin nerede olduğunu artık ben de biliyorum.

Aşağıdakilerden hangisi “bilmek” sözcüğünün numaralanmış cümlelerde kazandığı anlamlardan biri değildir?

- A) Bir dili kullanabilmek.
B) İşine gelmek, uygun bulmak.
C) Birini veya bir şeyi özelliklerinden tanıyıp çıkarmak.
D) Bir şey hakkında bilgi sahibi olmak, öğrenmiş bulunmak.

2. • Ödevlerim bitince dışarı çıkacağım.
• Maçtan sonra yorgunluktan hepimiz bittik.
• Yeşille mavinin birbirini kucakladığı manzaralara bitiyorum.
• Verimli Anadolu topraklarına ne eksek bitiyor âdetâta.

Yukarıdaki cümlelerde “bitmek” sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. “Okumak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “sesli olarak söylemek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Üzgün olduğu yüzünden okunuyordu.
B) Son dönemlerde bilim kurgu kitapları okuyorum.
C) Mezuniyet töreninde şiirler okuyup şarkılar söyledik hep birlikte.
D) Daha önce okuduğum kitapları yaşımla ilerledikçe yeniden okurum.

4. I. Ziyaret etmek.
II. Gözle algılamak, seçmek.
III. Anlamak, kavramak, sezmek.
“Görmek” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralanmış anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Yeni aldıkları evin her cephesi güneş görüyor.
B) Ağaçta dalların arasından bize bakan bir kedi gördüm.
C) Okuldan sonra hastanede yatan dedemi görmeye gideceğiz.
D) Bu konuda benim ne kadar haklı olduğumu bir gün sen de göreceksin.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “beklemek” sözcüğü diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?**

- A) Bu yaz tatilinde gezdiğimiz yerler hiç beklediğim gibi çıkmadı.
B) Hepimiz dört gözle sipariş ettiğimiz pizzaların gelmesini bekliyoruz.
C) Sınav kâğıtlarını verdik ve sonuçların açıklanması için beklemeye koyulduk.
D) Kuru yemişlerimizi, içeceklerimizi hazırladık, Türkiye’nin maçının başlamasını bekliyoruz.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde “yol” sözcüğü “Eskiden yollarda oynayan çocukları daha çok görürdük.” cümlesindekiyle aynı anlama gelecek şekilde kullanılmıştır?**

- A) Memlekete ulaşmak için çok az bir yolumuz kaldı.
B) Bu öfkeli hâllerini ancak empati yoluyla törpüleyebilirsin.
C) Ödev olarak yazdığımız soruyu çözenin birçok yolu var.
D) Mahallemizin yolları yeniden Arnavut kaldırımlarıyla döşendi.



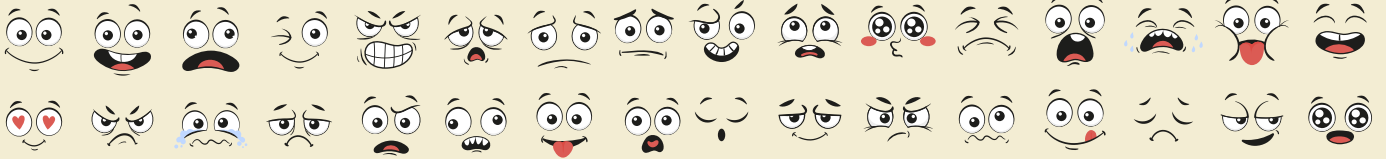
CÜMLEDE ANLAM

DUYGU BELİRTEN CÜMLELER

Belirli bir duyguyu ifade eden cümlelerdir. Duygu belirten cümleler; sevinmek, üzölmek, şaşışmak, kızmak vb. duyguları ifade edebilir.

Örnek Bahar gelince bir güzel gülüş içimi doldurur sanki. (Mutluluk)

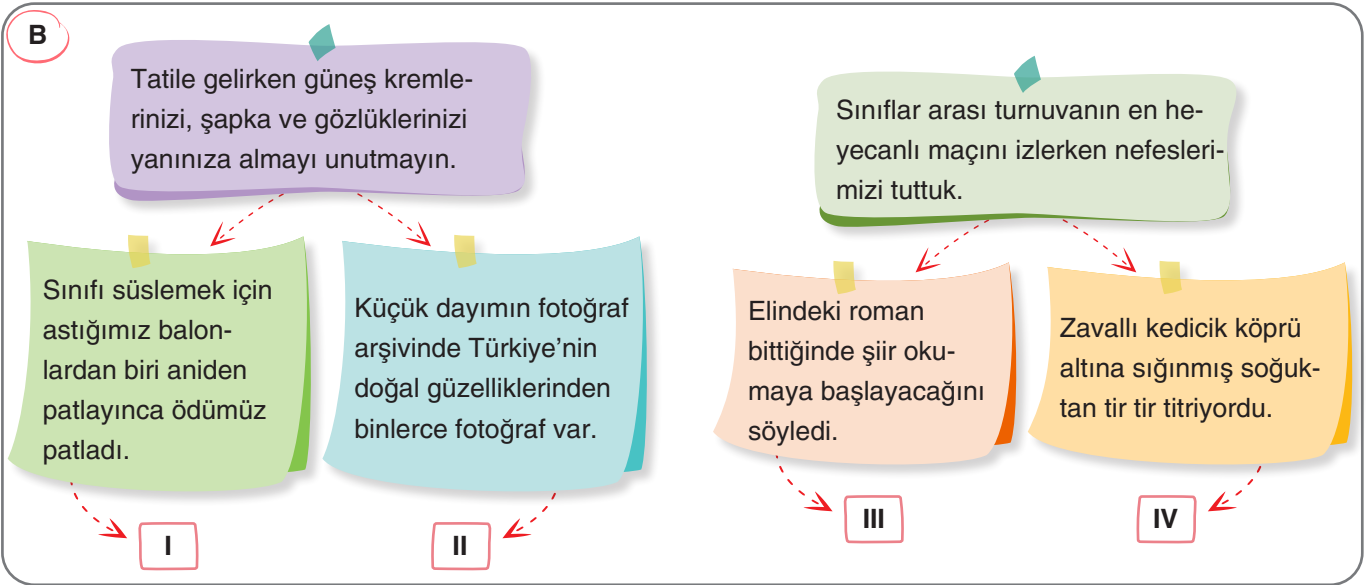
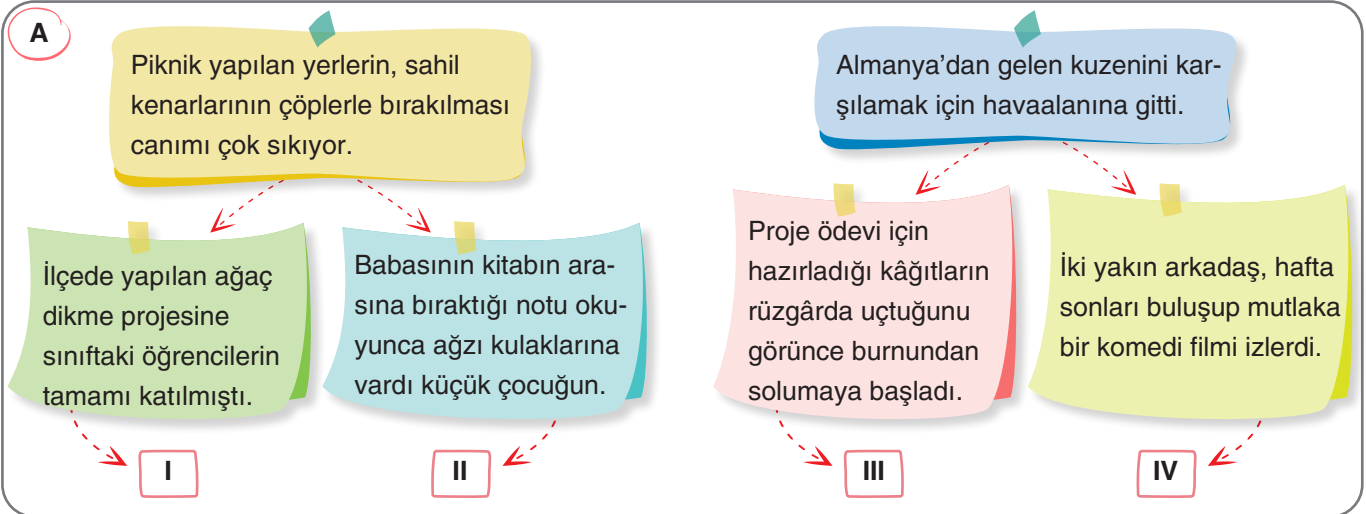
Yıllar sonra onu karşımda görünce ne yapacağımı bilemedim. (Şaşırma)



ETKİNLİK

9

Aşağıdaki şemalarda duygu belirten cümleler doğrultusunda ilerleyerek ulaştığınız çıkışları işaretleyiniz.





1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde duygu belirten bir ifade vardır?

- A) Ailesinden uzak geçireceği ilk yaz tatiliydi.
- B) Onu karşısında birden görünce yüreği ağzına geldi.
- C) Gözlüğünün kırılan kısmını yapıştırmak için hızlı yapıştırıcı kullandı.
- D) Sanatçının yeni çıkan şarkısını dinlemek için hemen şarkı uygulamasını açtı.

2. I. Sohbet ederken son dolmuşu da kaçırmam mı?
II. Piknik günümüzde yağmur bastırınca hepimizi bir hüznü sardı.
III. Okulda son hafta yapılan etkinlikler hepimizin yüzünü güldürdü.

Numaralanmış cümlelerin bildirdiği duygular aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Şaşırma	Üzüntü	Sevinç
B)	Kızgınlık	Şaşırma	Sevinç
C)	Şaşırma	Özlem	Pişmanlık
D)	Kızgınlık	Üzüntü	Beğenme

3.

« (I) Hafta sonu AVM'ye hep birlikte gezmeye gitmiştik. (II) Mağazanın birinde çok uygun fiyata bulduğumuz saatlerden birkaç tane aldık. (III) Fakat eve gidene kadar birisi durmuş diğerinin de içi nemlenmişti. (IV) Bu durumu görünce keşke ucuz görüp bunları almasaydık, dedim. »

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "pişmanlık" anlamı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümlenin bildirmediği duygu yay araç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Çocukluğumdaki neşeli oyunlarımız burnumda tütüyor. (Özlem)
- B) Kırk yıl uğraşsan geçer not alacak bir resim çizemezsin. (Acıma)
- C) Ya yeni gittiği okuldaki arkadaşlarını görünce beni unutursa? (Üzüntü)
- D) Akşamki yemeğin mükemmel olmuş, parmaklarımızı yedik. (Beğenme)

5. Son dönemlerde bana hiç dürüst davranmıyorsun.
Bu cümlenin ifade ettiği duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hasret B) Endişe
C) Sitem D) Kızgınlık

6.

Dağ başında bir yolcu
Gibi bekliyorum senin gelişini
Gelip beni buradan kurtaracaksın
Birlikte yol alacağız uçsuz diyarlara.

Bu dizelerde ifade edilen duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Acıma B) Mutluluk
C) Hüznü D) Hasret

7. I. Zavallı köpek günlerce köprünün parmaklıklarında mahsur kalmış.
II. Sihirli bir gücüm olsaydı da dünyadaki tüm çocukların mutlu olmasını sağlayabilseydim.
III. Onun o bakışlarına yüreğim dayanmadı hemen yardımına koştum.
IV. Böyle art niyetli olduğunu bilseydim hatasını uygun bir dille de olsa söylemezdim.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinin bildirdiği duygular birbiriyle aynıdır?

- A) I ve III. B) I ve IV.
C) II ve III. D) II ve IV.



YAZMA ETKİNLİĞİ



ETKİNLİK

10

“Beden dili” ifadesi size neler çağırıştırıyor?

.....

.....

.....

.....



ETKİNLİK

11

Aşağıdaki görsellerde yer alan insanların beden dillerinden hareketle hangi duygu içinde olduklarını birkaç cümle ile açıklayınız.



.....

.....

.....



.....

.....

.....



.....

.....

.....



.....

.....

.....



1. I. Dünyanın en uzun köprüsü 167 km uzunluğuyla Çin'in Jiangsu eyaletindeki Danyang-Kunshan Grand Köprüsü'dür.
- II. Galatasaray'ın efsanevi Rumen futbolcusu Hagi, kariyeri boyunca birbirinden güzel 242 gol atmıştır.
- III. Zafer yürüyüşü; 25 Ağustos'u 26 Ağustos'a bağlayan gece Türk Orduları Başkumandanı Atatürk ve komuta kademesinin, Şuhut'tan Kocatepe'ye yaptığı yürüyüşü anmak için her sene aynı zamanda 14 km'lik zorlu güzer-gâhta yapılan yürüyüştür.
- IV. Çin Seddi; iki bin yıllık bir yapılış aşamasına sahip, Çin'in düşman akınlarından korunmak için yaptığı devasa bir savunma duvarıdır.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı cümledeki sözcük nicel anlamlıdır.
- B) II numaralı cümledeki sözcük nicel anlamlıdır.
- C) III numaralı cümledeki sözcük nitel anlamlıdır.
- D) IV numaralı cümledeki sözcük nicel anlamlıdır.

2.

Anadolu'nun ulusal varlıkları olan atasözleri ruha işleyen bir etki taşır. Her atasözü bir dünya görüşüne, yüzyılların oluşturduğu bir hayat tecrübesine dayanır. Söz gelimi “----” atasözüyle “bir güçlüğü yenmek için başka bir güç yola başvurulması gerektiği”, “----” atasözüyle “çalışarak kazandığımız paranın dar zamanımızda bizi sıkıntıdan kurtaracağı”, “----” atasözüyle “yaradılıştan iyi ve doğru olan kimse, ne denli elverişsiz ortam içinde bulunursa bulunsun niteliğini yitirmeyeceği” anlatılır.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu parçada boş bırakılan yerlerden herhangi birine getirilemez?

- A) Ak akçe kara gün içindir.
- B) Acı acıyı keser, su sancıyı.
- C) Üzüm üzüme baka baka kararır.
- D) Baca eğri de olsa dumanı doğru çıkar.

3. I. En son tuttuğum balık levrekti.
- II. Yüzüklerin Efendisi serisini bitirdikten sonra bir film daha izleyelim.
- III. Ortaokuldayken en sevdiğim öğretmenim İngilizce öğretmeniydi.
- IV. Karavan tatili, en sevdiğim tatil türlerinden biridir.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde özelden genele bir sıralama söz konusudur?

- A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) II ve IV.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yanmak” sözcüğü “çok üzölmek” anlamında kullanılmıştır?**

- A) Saklambaç oynarken ilk sobelenen, yakan topta ilk yanan hep o olurdu.
- B) Tatilin geldiğine seviniyorum ama arkadaşlarımdan ayrılacağıma yanıyorum.
- C) Arkasından iş çevirdiğimizi öğrenirse hepimiz yanarız, çok dikkatli olalım.
- D) Özenle hazırladığımız pizzaları fırında unutunca hepsi yanmış, kapkara olmuş.